

KADER NOTA

Kaders voor
ontwikkeling
vernieuwd
welzijn
Ede

Een preventieve Sociale basis en de kracht
van de Edese samenleving

Inhoudsopgave

1.	Resultaten proces	7
1.1	Resultaten	7
2.	Visie	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Visie	10
2.3	Uitgangspunten voor de uitvoering	11
2.4	Wat verandert er en wat wordt nader uitgewerkt	12
3	Rollen op hoofdlijnen	13
3.1	Rol van Kern-nuldelijn	13
3.2	Rol van de brede -nuldelijn	13
3.3	Rol van de gemeente	13
3.4	Vernieuwing versus continuïteit	14
3.5	Wat verandert er en wat wordt nader uitgewerkt	15
4.	Sturen en verantwoording	15
4.1	Uitgangspunten sturing	15
4.2	Wat verandert er en wat wordt nader uitgewerkt	18
5.	Sturingsmodel, opdrachtstelling en verantwoording	18
5.1	Het sturingsmodel	18
5.1.1.	Toelichting op de cyclus	20
5.1.2.	Bovenste cyclus:	20
5.1.3.	De onderste cyclus:	20
5.1.4.	Doorontwikkeling	20
5.2	Opdrachtstelling, verantwoording en monitoring	20
5.2.1.	De Opdrachtstelling	21
5.2.2.	Toelichting op het model	21
5.2.3.	Wat is anders, wat wordt nader uitgewerkt	22
6.	Bekostiging	23
6.1	Inleiding	23
6.2	Inleiding financieel kader	24
6.3	Huidige situatie	24
6.4	Nieuwe situatie	24
6.5	Fasering	25
6.6	Financieel kader	26
7.	Opdracht aan Kern-nuldelijn	26
7.1	Inleiding	26
7.2	Wat verwachten we van de Kern-nuldelijn	26
7.3	De kerntaken van Welzijn Ede (Kern-nuldelijn)	27
7.4	Beoogde formatie	28
7.5	Gouvernante	28
8.	Proces en communicatie	29
9.	Uitvoeringsagenda 2015/2016	30
10.	Beslispunten	31

Samenvatting

Voor u ligt de notitie voor “ Vernieuwd Welzijn” Ede, voor een preventieve sociale basis en de kracht van de Edele samenleving.

Het doel van Vernieuwd Welzijn in Ede is: het welbevinden van inwoners te vergroten, en te bevorderen dat iedereen zoveel mogelijk meedoet en bijdraagt aan de samenleving.

De uitwerking bouwt voort en sluit aan op de nota “ het is mensenwerk”¹ en de daarvan afgeleide uitwerkingsnota’s 3 D. De raad heeft besloten om in te zetten op eigen kracht, eigen sociaal netwerk, mantelzorg, informele ondersteuning en algemene voorzieningen dicht bij inwoners in wijken/buurten en dorpen.

In de nota “ het is mensenwerk”, zijn landelijke ontwikkelingen, zoals de denklijn van de kracht van de samenleving (**civil society**) en de kanteling (**Welzijn Nieuwe Stijl**) omarmt. In de vastgestelde jeugdnota (lokaal jeugdbeleid) wordt specifiek gesproken over versterken van de **pedagogische civil society** en is gericht op het vergroten van probleemoplossend vermogen van jeugdigen, hun ouders en het versterken van hun sociale netwerk. Daarbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen inbreng.

De gemeente staat voor de opgave om met forse budgetkorting de uitvoering van de nieuwe taken verder in te bedden in sociale infrastructuur in Ede en daarbij de beschikbare middelen voor professionele ondersteuning en welzijn in samenhang te brengen (**transformatie**).

Met een krachtige samenleving en gerichte ondersteuning van inwoners (initiatieven) en (vrijwilligers) organisaties kan de doorstroom naar duurdere vormen van ondersteuning voorkomen of opgevangen worden. Daar waar dat niet kan is altijd een professioneel vangnet aanwezig.

Dit vraagt naast gebiedsgerichte (tijdelijke) professionele ondersteuning vanuit de eerste lijn zoals het **sociaal teams** en het **CJG** ook een andere inzet van het professioneel welzijnswerk. Van “zorgen voor” naar “zorgen dat”.

Het is een logische vervolgstap in de transformatie om met de visie op “Vernieuwd Welzijn” de inspanningen van inwoners en (vrijwilligers) organisaties in de samenleving te faciliteren alsook het welzijnswerk van onze professionele welzijnsinstellingen daarop aan te sluiten.

De vernieuwde inzet van welzijnswerk ondersteunt deze visie en beoogt om voorwaarden te creëren om inwoners en (vrijwilligers) organisaties te ondersteunen en mogelijkheden te geven dit meer zelf ter hand te nemen (**de kanteling**), en om eerste- en tweedelijns organisaties te faciliteren bij het vinden van oplossingen voor hulpvragen van individuele inwoners of voor collectieve arrangementen in de samenleving.

Daarnaast geeft de gemeente verder vorm aan de kanteling van een gemeente die niet meer zelf over elke inzet en welzijnsactiviteit besluit, maar naar inwoners in wijken, buurten en dorpen die het voor het zeggen krijgen hoe en welke welzijnsactiviteiten in hun omgeving ingezet worden.

---

¹ In bijlage 1 worden enkele relevante onderdelen uit de nota’s het is mensenwerk & 3Dnota’s, Toegang, Toeleiding en Toekennen en Jeugdbeleid weergegeven.

Passend bij hun vraag en wat nodig is. Inwoners krijgen volop de gelegenheid om met welzijnsinitiatieven te komen, deze uit te voeren en worden daarbij ondersteund.

De professionele welzijnsorganisatie (werkterm de **Kern-nuldelijn**)² zal primair initiatieven uit de samenleving aanjagen en ondersteunen. Daar waar de Kern-nuldelijn zelf nog uitvoerder is van welzijnsactiviteiten, worden deze waar mogelijk overgedragen aan bewoners of andere (vrijwilligers) organisaties in Ede (werkterm de brede **Nuldelijn**)³.

Bij de afweging van wat er in een gebied (wijk, buurt of dorp) moet gebeuren staat de gebiedsagenda centraal, die onder regie van de gebiedsregisseur door inwoners, gemeente en maatschappelijke partijen wordt gevuld en waarin de prioriteiten zijn aangegeven. De gebiedsagenda is het punt van sturing voor de inzet van gebiedsgerichte preventie- en welzijnsactiviteiten en voor het bepalen van welke (preventieve) gebieds- overstijgende inzet nodig is op onderwerpen.

Financiering van welzijnsactiviteiten vindt plaats op basis van maatschappelijke effecten en doelen die in de gebiedsagenda's zijn opgenomen. Dit betreft alle aspecten van leefbaarheid die aan de orde zijn zoals: openbare ruimte, veiligheid, cultuur, sport, jeugd, werkgelegenheid, voorzieningen, ontmoeten, meedoen en ondersteunen van (kwetsbare) inwoners.

De gemeente wil de beschikbare middelen voor welzijn in de nuldelijn (Vernieuwd Welzijn) herschikken ten gunste van inwoners (initiatief) en ondersteuning van (vrijwilligers) organisaties in de Edese samenleving. Daarbij de inzet van professioneel welzijnswerk (Kern-nuldelijn) gericht laten aansluiten op de vraag van inwoners, de te behalen maatschappelijke effecten en doelen en de bijdrage aan de maatschappelijke opgave in het sociaal domein (**substitutie**). Er wordt niet meer aanbodgericht maar vraaggericht gewerkt. De inzet van de Kern-nuldelijn draagt primair bij aan:

- versterken van de eigen kracht van de samenleving en inwoners (groepen) als basis (**civil society/pedagogisch civil society**)
- zorg dragen voor preventie en voorkomen dat problemen ontstaan of toenemen
- versterken van de verbinding tussen informele zorg en formele zorg.

Met de uitwerking van vernieuwd welzijn wordt invulling gegeven aan de door de raad aangenomen moties:

- Ondersteunen coördinatie vrijwilligersorganisaties (co- financiering)
- Reserveren budget voor bewonersinitiatief (**right to challenge**)
- Verantwoording substantieel gesubsidieerde organisaties en verenigingen op leefbaarheid, participatie en informele ondersteuning bewoners.

Leeswijzer

Inleiding

Sinds 2013 is de gemeente Ede in nauwe samenwerking met gebiedsregie in gesprek met een groot aantal partijen in de maatschappij die zich bezighouden met de kracht van de samenleving. Zowel kerken, moskeeën, scholen als welzijnsorganisaties, charitatieve instellingen, zorgorganisaties en individuele inwoners.

Bij het ontwikkelen van de visie op Vernieuwd Welzijn zijn deze partijen⁴ in samenwerking met gebiedsregie op verschillende momenten in het ontwikkelproces betrokken alsook de gemeenteraad (via

² Met de werktitel Kern-nuldelijn wordt verwezen naar de nieuwe welzijnspartner (Welstede/SWO/De Medewerker, de fusiepartners), die nog geen nieuwe naam heeft.

³ De brede- nuldelijn is een werktitel. Eigen aan het sociaal domein is de dynamiek van mensen. We formuleren in deze nota een ordening in lijnen (0e, 1e en 2e lijn) maar het uitgangspunt bij hulp blijft: we denken niet in lijnen maar vanuit wat er nodig is en werken samen.

⁴ 50 genodigde inwoners in vier wijken en de wijkregisseurs (met oog voor spreiding), 14 zorgaanbieders, 24 organisaties in de brede-nuldelijn, 14 belangenorganisaties, aangevuld met een enquête onder 30 verenigingen met een respons van 24, drie vertegenwoordigers van

de raads werkgroep voor het Sociaal Domein). Aan de Adviesraad voor het Sociaal Domein (ASDE) in Ede is een advies gevraagd. Uitkomsten van dit proces hebben voeding gegeven aan de voorgestelde ontwikkelrichting voor vernieuwd welzijn in Ede.

Daarnaast is bij andere gemeenten gekeken hoe zij het welzijnswerk hebben ingericht en hebben we via deelname aan een werkconferentie van Icare/SWO in Denemarken onze ideeën gepolst. De decentralisaties in het sociaal domein, maar ook de kanteling en verandering in rolname van de overheid waren belangrijke aanleidingen.

Afbakening

- De uitwerking van “Vernieuwd Welzijn” heeft betrekking op de lokale aanpak in Ede en geeft kaders die leidend zijn voor de samenwerking en de verdere uitwerking.
- Waar in deze notitie professionele organisatie staat bedoelen we professionele zorgpartijen die we in Ede contacteren voor begeleiding en ondersteuning WMO
- In deze notitie zijn de zeven hoofdvragen uit de startnotitie⁵ van januari 2015 niet per vraagstelling afzonderlijk maar in onderlinge samenhang verwerkt in de betreffende hoofdstukken.
- Daar waar verwezen wordt naar begrippen zoals civil society, de kanteling etc. zijn de woorden in de tekst **vetgedrukt**. Toelichting op deze begrippen is terug te vinden in bijgaande begrippenlijst⁶.
- In Ede is gekozen voor een wijkindeling in vier wijken. Dit roept veel vragen op omdat in de indeling zoals Ede die gekozen heeft eigenlijk sprake is van vier gebieden die bestaan uit verschillende wijken, buurten en dorpen. Om recht te doen aan de realiteit spreken we voortaan van gebiedsregisseur en gebieden waarmee ook wijken, dorpen en buurten zijn bedoeld. Het spreekt voor zich dat maatwerk en dicht bij inwoners organiseren betekent dat de gebiedsregisseur samen met inwoners plannen maakt op de juiste schaal.
- Ontmoeten is een belangrijk aspect voor versterken van de sociale cohesie. De visie op ontmoeten (locaties en spreiding ontmoetingsplekken en buurt- en dorpshuizen) valt niet onder de scope van deze notitie maar wordt in een aparte opdracht uitgewerkt. De uitgangspunten van Vernieuwd Welzijn zijn hierbij ook van toepassing (dicht in de buurt, vraaggericht en maatwerk).
- Gezien de complexiteit zullen meerdere thema's die voortkomen uit de visie op vernieuwd welzijn om nadere uitwerking vragen in samenhang met andere projecten⁷ in het sociaal domein (transformatie). Deze onderwerpen zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda waarvoor we op onderdelen bij u terug komen.

---

de denktank buurt/dorpshuizen, drie directeurs van de kern welzijnsorganisaties (Welstede, De Medewerker en Icare/SWO), beleidsmedewerkers Jeugd, WPI, WMO, Wijkregie, gemeente Den Haag, Eindhoven, Asten (Peel en Maas) en een werkbezoek aan Denemarken door Icare/SWO.

⁵ In Bijlage 2 zijn de hoofdvragen uit de startnotitie opgenomen.

⁶ In Bijlage 3 is de begrippenlijst opgenomen

⁷ Inkoop sociaal domein en de werktafels, het leerprogramma, doorontwikkeling sociale monitor, herijken subsidiebeleid en de accounthouder rol.

Hoofdstukindeling

In hoofdstuk 1 wordt allereerst ingegaan op de belangrijkste resultaten van de gesprekken die gevoerd zijn met relevante partijen zoals genoemd in de leeswijzer. In hoofdstuk 2 wordt de visie op hoofdlijn gegeven en worden de uitgangspunten voor Vernieuwd Welzijn toegelicht. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de rol van de nuldelijn en de gemeente. In hoofdstuk 4 gaat het over sturing en de uitgangspunten voor de sturing en verantwoording. In hoofdstuk 5 lichten we het sturingsmodel toe alsook de opdrachtstelling en de verantwoording. Aansluitend wordt in hoofdstuk 6 ingegaan op het financiële kader en de voorgestelde trend voor herverdelen van budget van de Kern-nuldelijn naar de brede -nuldelijn. Hoofdstuk 7 bevat de opdracht aan de Kern-nuldelijn. Hoofdstuk 8 gaat in op het vervolgproces en de communicatie en tot slot volgt in hoofdstuk 9 de uitvoeringsagenda waarmee wij op onderdelen bij het college terug komen.

1. Resultaten proces

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten weergegeven uit het proces van interactie met inwoners en belanghebbende partijen die we geconsulteerd hebben. Een belangrijk deel van de aanbevelingen is meegenomen in de visie op Vernieuwd Welzijn.

1.1. Resultaten

Inwoners en partijen die we geconsulteerd hebben tonen een grote mate van energie en samenwerkingsbereidheid maar vinden ook dat niet alles zomaar bij de samenleving neergelegd kan worden. De vele actieve inwoners en vrijwilligers (organisaties) zijn onmisbaar voor de gemeente. Er gebeurt al veel. Zij hebben aangegeven graag te willen meedenken als de gemeente hen ondersteunt o.a. bij het opzetten van initiatieven, verbinden in het gebiedsnetwerk en trainen van vrijwilligers.

In zorg en welzijn verwacht men dat het beroep op vrijwilligers zal toenemen. De grote zorg die men uitsprak was om daarbij de belastbaarheid van inwoners niet uit het oog te verliezen en dat bij complexere problematiek professionele inzet beslist noodzakelijk blijft. Om vrijwilligers en betrokken organisaties te helpen om initiatief te nemen en inwoners (initiatieven) goed te ondersteunen zijn drie basisvoorwaarden genoemd waar de gemeente bij zou moeten helpen:

1. Vertalen van maatschappelijke ontwikkelingen naar gebiedsniveau zodat men weet wat er speelt in de eigen omgeving;
2. Versterken en ondersteunen van inwoners (initiatief) en vrijwilligers zodat zij weten waar ze terecht kunnen voor vragen en ondersteuning en weten waar ze op terug kunnen vallen (opleiding, kennis van bepaalde problematiek, signalen kunnen terugleggen, verzekering etc.);
3. Helpen verbinden van initiatieven, zorgen dat inwoners weten waar ze aan bij kunnen dragen, elkaar kunnen versterken of met wie ze kunnen samenwerken in de eigen buurt (netwerk);

Alles draait om de wil en de mogelijkheden om samen te werken en te leren van wat werkt. Met energie voor het resultaat en niet alleen vanuit protocollen en regels. Inwoners en vrijwilligers (organisaties) vragen aan de gemeente om dit eenvoudig te maken. Soms worden ze ontmoedigd vanwege allerhande regels of weten niet de goede weg te bewandelen.

Men verwacht wel dat de gemeente regie voert, de verhoudingen bewaakt en toeziet of de uitvoering nog in lijn is met de visie.

Zowel inwoners als (veelal wat kleinere) vrijwilligers organisaties geven aan te rekenen op (tijdelijke) ondersteuning bij het ontwikkelen van eigen initiatief en willen daarbij terug kunnen vallen op de gebiedsregisseurs en een professionele (welzijn) partner. Zeker daar waar het vrijwillige inzet betreft voor mensen met een psychosociale of fysieke beperking, schulden of verslavingsproblematiek of opvoedkundige vraagstukken. Dit heeft blijvend professionele ondersteuning nodig.

Professionele zorgpartners in de samenleving vragen om (tijdelijke) ondersteuning bij het verbinden en netwerken en hebben behoefte aan een schakelpunt voor het ontwikkelen van (collectieve) arrangementen en het ondersteunen van vrijwillige inzet en mantelzorg. De gemeente moet deze beweging faciliteren en een geleidelijke ombuiging realiseren.

Ondanks het feit dat Ede rijk is aan vrijwilligers (initiatieven) is er nog geen duidelijk beeld over het **adaptievermogen** van de Edese samenleving. Vrijwilligers willen en kunnen zich niet altijd langdurig verbinden. Nieuwe creatieve wegen moeten gezocht worden om inwoners te motiveren en te ondersteunen om vrijwillig mee te doen, ook al is dat tijdelijk. Dit is een belangrijke voorwaarde voor de kanteling. Dit is overigens niet alleen een Edes vraagstuk maar is ook landelijk onderwerp van onderzoek in de hele transformatie van het sociaal domein.

De inzet van professioneel welzijnswerk is daarbij nodig en kan dienen als een basisvoorziening. Een voertuig en hefboom voor het realiseren van doelstellingen. Ede is gebaat bij een zekere continuïteit om het tempo waarin veranderingen zich voordoen in het sociaal domein op te kunnen vangen met kernpartijen die wortels hebben in de Edese samenleving. Er zijn al goede verbindingen gemaakt en die samenwerking wil men graag behouden en verder uitbouwen.

Het overall beeld uit de werkbezoeken en ervaringen bij andere gemeenten is dat er geen empirisch onderzoek beschikbaar is voor een eenduidige aanpak, maar dat successen samenhangen met de lokale context (de kracht van de samenleving), de durf om te experimenteren en te leren en de mate van samenwerking en ondersteuning. Partijen geven aan dat de doelstellingen die Ede zich heeft gesteld zich niet zomaar laten uitvoeren. Dit vraagt een cultuuromslag bij inwoners en partijen die actief zijn in de samenleving als ook bij de gemeente zelf. De mate waarin de gemeente, inwoners en belanghebbende partijen in het netwerk in staat zijn om met elkaar gezamenlijke doelen te formuleren wordt als belangrijke succesfactor gezien en is de basis voor samenwerking.

De meeste gemeenten buigen de inzet van professioneel welzijnswerk om van aanbod naar vraaggericht werken waarbij de inzet veel meer gebiedsgericht wordt georganiseerd, aanbodgerichte activiteiten worden afgebouwd en sociaal werkers worden primair ingezet op vraag van inwoners in wijken/buurt en dorpen.

Er worden al veel initiatieven genomen en er zijn meerdere proeftuinen in het kader van de decentralisaties ingezet waaruit leerervaringen zijn opgedaan en resultaten zijn geboekt. De oproep is om praktisch en klein aan de slag te gaan, voor een behapbare (doel) groep en zoveel mogelijk aan te sluiten bij wat er al is in een buurt, wijk of dorp. Samen optrekken en leren is het devies.

Enkele van de vele voorbeelden

Huiskamers (SWO i.s.m. professionele aanbieders). Laagdrempelige ontmoetingsplekken voor ouderen als substitutie van dagbehandeling. De huiskamers hebben in 2015 al tot lagere aanspraak op het Wmo-budget geleid. Deze lijn, met de inzet van krachtige vrijwillige inwoners en met lichte ondersteuning van professionals willen we, waar dat verantwoord kan, in 2016 voortzetten en uitbouwen voor inwoners met andere specifieke problematiek.

Initiatief van samenwerkende kerken. Stichting “De Vluchtheuvel” is een samenwerking van de 4 kerken uit Lunteren. Kerntaak: een vangnet bieden voor mensen die in de samenleving tussen wal en schip dreigen te vallen. bijv. iemand (jongere) die op de wachtlijst staat voor een opvangplek en echt niet meer langer thuis kan blijven dezelfde avond nog onderbrengen in een gastgezin. Of iemand die nog wacht op een uitkering een bedrag voorschieten voor de boodschappen omdat er anders niks in huis is. Ook verzorgen zij huiskamers voor ouderen in de zomermaanden omdat dan vaak het eigen netwerk door vakanties van naasten wegvalt.

Proeftuin samenwerking tussen Agathos, Eleos en Diaconaal Platform Ede (DPE). Vrijwilligers van de aangesloten kerken bij het DPE nemen onderdelen van het behandelplan van Agathos en Eleos over met professionele achtervang. Professionele achtervang door Agathos is ook na beëindiging van deze proeftuin gebleven, waardoor vrijwilligers gesignaleerde knelpunten kunnen bespreken en ondersteund worden bij hun inzet.

Inwoners initiatief Indische buurt. Inwoners wilden in Indische buurt een bewonerscomité opzetten. In het gebiedsteam is afgesproken daarvoor een tijdelijk opbouwwerk in te zetten. Inmiddels is er een bewonerscomité in de Indische buurt die het hele jaar diverse activiteiten uitvoert, zoals familie sport- en speeldag, koffie-uurtje voor senioren uit de buurt. Bij de uitvoering van deze activiteiten wordt het bewonerscomité geholpen door Sportservice en de Kern-nuldlijn partners (seniorenwelzijn organisatie (SWO) en Welstede)

2. Visie

2.1 Inleiding

In aansluiting op de visie van de gemeente Ede zoals verwoord in de nota “ Het is mensenwerk” en in aansluiting op de wensen en behoeften uit de consultatieronde met inwoners en genoemde partijen is uitwerking gegeven aan de visie op vernieuwd welzijn. Daarbij wordt uitgegaan van een regierol door de gemeente, ruimte en ondersteuning voor de samenleving (brede-nuldlijn) en een gerichte en ondersteunende inzet van professioneel welzijnswerk (Kern-nuldlijn).

Deze nota Vernieuwd Welzijn haakt aan op de visie en het mensbeeld zoals verwoord in de nota “Het is Mensenwerk”.

We nemen de inwoner als vertrekpunt en niet het (bestaande) aanbod. Dit betekent dat we uitgaan van de vraag en behoefte van inwoners. Deze behoefte hoeft niet altijd aan te sluiten bij het aanbod van aanbieders. Dit betekent een andere manier van dienstverlening, waarbij afstemming, samenwerking en ontschotting tussen de lijnen centraal staat (0^e, 1^e en 2^e lijn).

Om de eigen kracht van inwoners te vergroten zijn de informele steunstructuren en sociale netwerken erg belangrijk. Als gemeente willen we dit netwerk zo duurzaam en optimaal mogelijk ondersteunen. Hierbij willen we waken voor overschatting (en overbelasting) van informele netwerken en steunstructuren. Hiertoe dient een professionele achtervang te zijn om eigen kracht mee te helpen ontwikkelen en om continuïteit te bieden bij het ontwikkelen van een sluitende keten tussen formele en informele zorg.

Het versterken en vergroten van de sociale netwerken, de samenwerking in de nuldlijn en tussen de lijnen bevordert het mee (kunnen) doen in de samenleving (participatie).

Om in alle ondersteuningsvragen te voorzien zet Ede in op het integreren van de begeleidingsfunctie in de totale WMO uitvoering inclusief inzet van de kracht van de samenleving en informele netwerken en vrijwilligers (organisaties). Daarbij ontstaat één geheel, bestaande uit:

- **Basis infrastructuur van algemene en voorliggende voorzieningen**
- **Ondersteuning van inwonersinitiatieven en eigen kracht**
- **Collectieve, laagdrempelige arrangementen op niveau van wijk/buurt/dorp**
- Specialistische begeleiding in groepsverband
- Individuele specialistische begeleiding.

De aanpak gaat uit van de kanteling:

- Meer vertrouwen op de kracht van de samenleving, professionele inzet zoveel mogelijk kortdurend en alleen waar nodig. Bieden van een vangnet voor kwetsbare inwoners.
- Inwoners nemen in toenemende mate zelf verantwoordelijkheid voor hun fysieke en sociale omgeving en voor elkaar.
- Meer ruimte voor inwonersinitiatief en vrijwilligers (organisaties)
- de kern-nuldelijn voert geen welzijnsactiviteiten meer uit, maar verleend diensten en ondersteunt juist anderen daarin succesvol te zijn.

2.2 Visie

Vernieuwd Welzijn is het Edese antwoord op de veranderingen in het publieke domein en de nieuwe rolname van de overheid en biedt volop ruimte voor initiatieven van inwoners.

Het doel van Vernieuwd Welzijn in Ede is: het welbevinden van inwoners te vergroten, en te bevorderen dat iedereen in de samenleving zoveel mogelijk meedoet en bijdraagt.

Vernieuwd welzijn heeft een veelkleurig karakter: het richt zich zowel op leefbaarheid en sociale cohesie (sociaal, fysiek en veilig) als op preventie en **substitutie** van professionele ondersteuning en begeleiding. Op al deze aspecten kunnen inwoners initiatieven nemen. De uitvoering wordt dicht bij mensen georganiseerd. In wijken, buurten en dorpen waar dat kan en Ede breed waar dat moet

Veel vrijwilligersactiviteiten en inspanningen van inwoners voor de leefbaarheid van hun wijk speelt zich af buiten de invloedssfeer van de gemeente. En dat is prima.

Enkele voorbeelden:

- Een aantal inwoners begeleidt verslaafden in het centrum voor schoonmaak activiteiten. Doordat verslaafden nauw samenwerken met vrijwillige inwoners, en daarmee een vertrouwensband ontstaat, worden eventuele hulpvragen makkelijker en adequater gesignaleerd en doorgegeven aan professionele organisaties op het gebied van verslavingszorg of GGZ. Tegelijkertijd levert dit een zinvolle tijdsbesteding op en leveren deze mensen een zinvolle bijdrage aan de leefbaarheid in de openbare ruimte. Dit wordt ondersteund door gebiedsregie en de tweede lijns-organisaties.

- Samenwerking tussen Dien je Stad, Stichting Artha en Stichting Breder. Waarbij (doorgaans jonge) vrijwilligers gekoppeld worden aan kinderen en jongeren die steun in hun ontwikkeling nodig hebben. De vrijwilliger begeleidt hen als mentor en helpt hen om vaardigheden te versterken, bij (het behouden van) school, stage en/of werk, te praten over zaken waar het kind/jongere mee zit en hun netwerk te vergroten.

- In buurthuis De Kolk is een inloop gestart voor cliënten die individuele begeleiding krijgen van gespecialiseerde instellingen voor Verstandelijk Gehandicapten en mensen met een psychiatrische problematiek, zoals Philadelphia, RIBW en Opella. Cliënten kunnen daar met elkaar wat drinken, een spelletje doen of gewoon een praatje maken. De inloop wordt gerund door vrijwilligers, maar op de achtergrond is ook altijd een professional aanwezig. Een voorbeeld hoe met behulp van vrijwilligers onderlinge contacten tussen cliënten kunnen worden gestimuleerd waardoor hun netwerk breder wordt. Tegelijkertijd kan de professionele begeleiding minderen.

- Via de website Goed Buur (een digitaal matchingsysteem voor burenhulp) plaatste een mevrouw met gezondheidsklachten een advertentie met de vraag wie haar wilde helpen om het onkruid in haar voor- en achtertuin te helpen verwijderen. Dat kon zijn zelf niet meer. Een groep kinderen vanuit de Kinderkerk, leeftijd groep 7/8, wilde deze mevrouw graag helpen. Mevrouw zorgde voor lekkers voor de kinderen in de pauzes.

Iedere inwoner van Ede heeft wat te bieden voor zijn of haar omgeving en kan mee doen. Ook kwetsbare inwoners kunnen verrassend veel betekenen voor anderen. We hebben aandacht voor kwetsbare inwoners om hen actief op te zoeken en hen te stimuleren en ondersteunen om mee te (kunnen) doen. Daar waar nodig is er altijd professionele ondersteuning.

Vernieuwd Welzijn biedt professionele en kwalitatieve houvast voor organisaties die formele ondersteuning en begeleiding willen combineren met informele zorg en dit willen opnemen in hun aanpak of arrangementen. Ook het sociaal teams, het CJG en het WMO loket hebben door gerichte inzet van de Kern-nuldelijn een schakelpunt bij informele ondersteuning van wie kwetsbaar is en waar formele zorg niet nodig is, of voorkomen kan worden.

Gebiedsregie, de Kern-nuldelijn, sociaal teams(ST) en het CJG vullen elkaar aan in de ondersteuning voor (kwetsbare) inwoners en jeugdigen (gezinnen). Zij werken nauw samen en stemmen af in het gebiedsnetwerk als het gaat over preventie en de verbinding met de inzet van nuldelijn- initiatieven en specifieke projecten.

Naar mate de kracht van inwoners uit een gebied kwalitatief en voldoende representatief is, zal de gemeente zich terughoudender opstellen als mede- opdrachtgever. De gebiedsregisseur speelt hierbij een sleutelrol. Dit kan leiden tot verschillen in ondersteuning, activiteiten en financiële besteding tussen gebieden.

Daar waar geen of matige inwonersvertegenwoordiging is werken de gebiedsregisseurs en de **sociaal werkers** van de Kern-nuldelijn samen in het gebiedsnetwerk aan het versterken van inwoners zodat zoveel mogelijk inwoners mee (kunnen) doen.

Bestaande sociale structuren worden gewaardeerd en waar nodig versterkt. In alle veranderingen en bezuinigingen blijft het doel om elke inwoner naar vermogen deel te laten nemen in de samenleving.

2.3 Uitgangspunten voor de uitvoering

De uitgangspunten voor de uitvoering:

- De initiatieven, vragen, oplossingen en belangen van inwoners en hun netwerken staan centraal. Het realiseren van maatschappelijke effecten en doelen uit de gebiedsagenda staat centraal en vindt allereerst plaats door initiatieven van inwoners (organisaties) zelf.
- Vanuit de gebiedsagenda bepalen inwoners en gebiedsregisseurs samen wat er gedaan moet worden en wat inwoners zelf ter hand willen en kunnen nemen. Hiermee wordt ruimte gemaakt voor inwoners (initiatieven) en is **Right to Challenge** de nieuwe standaard voor alle primaire welzijnsactiviteiten in Ede.
- Als bewonersinitiatieven en vrijwilligers (organisaties) bijdragen aan maatschappelijke doelen en effecten (zoals verwoord in de gebiedsagenda), ondersteunt Ede hen met menskracht vanuit de kern-nuldelijn. Zij kunnen daar terecht voor ondersteuning en advies. Indien nodig en mogelijk ondersteunt de gemeente financieel. Hierbij geldt het uitgangspunt van samenwerken en openstaan voor iedereen.
- Vrijwilligers en mantelzorgers worden in Ede gewaardeerd en ondersteund waar nodig en mogelijk.

- In gebieden waar inwoners en vrijwilligers niet of slechts beperkt betrokken zijn bij maatschappelijke doelen, stimuleren gebiedsregisseur en **sociaal werkers** dit intensief.

Sociaal werkers (**in dienst van de Kern-nuldelijn**) zijn voor elk gebied beschikbaar en hebben het profiel van goed opgeleide en ervaren professionals die zich in nauwe samenspraak met de gebiedsregisseur inzetten. Zij zijn ambulant inzetbaar, generalist, flexibel en werken vraaggericht. In al hun inspanningen stimuleren zij dat maatschappelijke doelen/effecten in gebieden worden gerealiseerd en dragen daar volop aan bij.

- Het realiseren van de maatschappelijke effecten en doelen in de gebiedsagenda bepaalt wat de sociaal werkers doen. De gebiedsregisseur zet zich samen met het gebiedsteam, belanghebbenden en inwoners in om de maatschappelijke effecten te realiseren.
- Als in een bepaald gebied (nog) geen brede of voldoende representatieve inwoners-vertegenwoordiging is, wordt hier door gebiedsregie actief op ingezet zodat de gebiedsagenda gedragen wordt door inwoners.
- De Kern-nuldelijn werkt vraaggericht, zorgt voor continuïteit van ondersteuning aan inwoners en vrijwilligers(organisaties) die activiteit zelfstandig uitvoeren en/of werkt waar nodig tijdelijk mee totdat het kan worden overgedragen aan inwoners of andere partijen in het gebiedsnetwerk.
- De Kern-nuldelijn is tevens een professionele en kundige partner voor (zorg) instellingen, sociaal team, CJG, WMO loket. Met deze partners ontwikkelt de Kern-nuldelijn arrangementen over de verschillende ondersteuningslijnen heen en/of ondersteunt vrijwilligers (organisaties) daarbij succesvol te zijn.
- Waar nodig worden projectmatige activiteiten gestart. Projecten en activiteiten kunnen aan verschillende partijen worden aangeboden in de brede-nuldelijn (zoals een inwonerscollectief, vrijwilligersorganisaties, buurt- en dorpshuizen, diaconieën en welzijnsorganisaties).

2.4 Wat verandert er en wat wordt nader uitgewerkt

Anders	Uitvoeringsagenda
Sturen op maatschappelijke doelen en effecten in plaats van op activiteiten voor een gebied. De gebiedsagenda staat centraal en inwoners stellen samen met wijkregie prioriteiten	Doorontwikkelen van de gebiedsagenda met borging voor werkmethoden en inwonersbetrokkenheid, doel bepaling, afstemming en evaluatie- mechanismen
Prioriteitstelling door inwoners en gebiedsregie in afstemming met partners in het lokale netwerk en de relevante beleidsafdelingen van de gemeente	Verder vormgeven aan samenwerking en werkwijzen tussen gebiedsregie, sociaal team, CJG, Kern-nuldelijn en partners in het gebiedsnetwerk. Deze afstemming een plaats geven in het proces van de gebiedsagenda en de afstemming met relevante beleidsafdelingen.
De gebiedsagenda voedt beleidsontwikkeling. Bepalen wat gebiedsgericht kan en wat lokaal moet	Aansluiten subsidiebeleid nuldelijn en doorontwikkelen accounthouderschap nuldelijn. Integrale afstemming beleidsontwikkeling op gebiedsgericht werken.

3. Rollen op hoofdlijnen

Met het veranderen van het speelveld veranderen ook de rollen⁸ van betrokken partijen. Uitgangspunt is dat de gemeente samen met inwoners en maatschappelijke organisaties de beste werkvormen wil ontwikkelen. Dit doen we vanuit deze kaderstelling in een meerjarige ontwikkel- en leerlijn. In dit hoofdstuk gaan we op hoofdlijnen in op de rol van de Kern-nuldelijn, de brede- nuldelijn en de gemeente. In bijlage 5 wordt een uitgebreid overzicht gegeven van de verschillende rollen in de nieuwe situatie en de bijdrage van de Kern-nuldelijn.

3.1 Rol van de Kern-nuldelijn

De Kern-nuldelijn in Ede krijgt de opdracht om niet alleen *zelf* alle maatschappelijke doelen/effecten na te streven, maar juist anderen die welzijnsactiviteiten organiseren in staat te stellen nog veel succesvoller te worden. De Kern-nuldelijn heeft geen hiërarchische of bepalende rol ten opzichte van andere organisaties, maar maakt deel uit van het grote netwerk in Ede van formele en informele initiatieven. De Kern-nuldelijn richt zich vooral op preventie en dienstverlening aan vrijwillige inwoners en organisaties en voert zelf geen structurele welzijnsactiviteiten meer uit. Hun succes is het succes van inwoners en de eigen kracht. Dit is afgebakend in een basispakket.

Basispakket: Inspireren, stimuleren en activeren van initiatieven en organisaties. Bieden van een centrale entree voor vragen en aanbod. Preventie door onafhankelijke, duurzame en doelgerichte relatie met specifieke groepen en kwetsbare inwoners (maar geen projecten). Ontwikkelen en overdragen van kennis, geven van advies, werven, selecteren, bemiddelen, waarderen en trainen en scholen van vrijwilligers. Ondersteuning van mantelzorgers door onder andere ontwikkelen van informele vormen van respijtzorg of bemiddelen bij respijtzorg. Adviseren van professionele instellingen voor begeleiding en ondersteuning, bedrijfsleven en gemeente (bij collectieve arrangementen en samenwerking). Verbinden vraag en aanbod accommodaties (in samenwerking met de buurt- en dorpshuizen) en andere ondersteunende diensten. Ombudsfunctie vervullen voor vrijwillige inzet. In het basispakket zitten geen structurele welzijnsactiviteiten.

3.2 Rol van de brede-nuldelijn

Inwoners, vrijwilligersorganisaties- en verenigingen zijn partners van de gebiedsregisseur en de Kern-nuldelijn. Zij zijn nauw betrokken bij de gebiedsprogrammering, nemen initiatief en geven uitvoering aan activiteiten. Zij dragen vanuit eigen initiatieven, identiteit en specifieke deskundigheid bij aan de samenleving, werken vraaggericht en werken samen in het gebiedsnetwerk. Inwoners beslissen samen met de gebiedsregisseur welke aanpak (binnen vooraf gestelde kaders) het beste bij hun doelstellingen en te behalen resultaten past.

3.3 Rol van de gemeente

De gebiedsregisseurs, de coördinatoren van de sociaal teams en de consultants van het CJG hebben ieder vanuit hun rol contacten met inwoners en (professionele) partijen in het gebiedsnetwerk. De samenwerking en afstemming tussen deze werkers in het gebied is essentieel voor verbinding, ondersteuning en realisatie van maatschappelijke effecten en doelen.

De gebiedsregisseur is initiator, aanjager, verbinder en proceseigenaar voor het tot stand komen van de gebiedsagenda, de programmering en de evaluatie van de gebiedsagenda. De gebiedsregisseur formuleert in afstemming met het gebiedsnetwerk inhoudelijke opdrachten bij specifieke gebiedsgerichte projecten en thema's die inwoners uitvoeren.

Projectmatige activiteiten die inwoners niet zelfstandig kunnen uitvoeren en waar meer professionele inzet bij nodig is, worden in overleg met de accounthouder nuldelijn aan partijen in het **gebiedsnetwerk** aangeboden. De gemeente treedt hierbij op als opdrachtgever.

⁸ In bijlage 5 wordt een uitgebreid overzicht gegeven van de rollen in de nieuwe situatie en de bijdrage van de Kern-nuldelijn

De gemeente voert op basis van de gebiedsagenda regie op nuldelijn budgetten en de contractering en verantwoording van middelen voor de nuldelijn.

Voor de inspanningen van de Kern-nuldelijn (als voorziening) is de gemeente financier en opdrachtgever.

3.4 Vernieuwing versus continuïteit

Vernieuwd welzijn vraagt een cultuuromslag bij alle partijen, het leren werken op een vernieuwende manier en het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen. Het is dan ook niet realistisch dat alle veranderingen bij de volgende contractering c.q. subsidieverstrekking al volledig zijn doorgevoerd. Uitgangspunt in eerdere notities - vastgesteld door de raad - is dat we ontwikkelen en inzetten op bestaande partijen. Met deze partijen wordt al intensief samengewerkt aan vernieuwing.

Enkele voorbeelden:

De Kern-nuldelijn neemt samen met de Christelijke Hogeschool het initiatief om voor studenten van het cluster Sociale Studies praktijkervaring en kennis te combineren. Een mogelijk onderdeel van dit initiatief is een stage voor de studenten, in de vorm van maatje worden voor iemand die een maatje zoekt. De kernorganisatie gaat dit initiatief helpen ontwikkelen en uitrollen. Voor het succesvol uitrollen is de betrokkenheid en deelname van de brede-nuldelijn van groot belang. Het zou voor alle maatjesprojecten in Ede een groot aanbod van vrijwillige maatjes betekenen. De vrijwilligersorganisaties, actief binnen de brede -nuldelijn kunnen rekenen op kennis en begeleiding voor het implementeren van deze projecten door de Kern-nuldelijn.

De oprichting van het Maatschappelijk Netwerk Ede. Dit netwerk is opgericht door de Kern-nuldelijn om vrijwilligersorganisaties een plek te bieden om verbindingen te kunnen leggen met bijvoorbeeld zorginstellingen, sociaal teams, wijkregie en andere vrijwilligersorganisaties. Door structurele en duurzame relaties op te bouwen en te onderhouden ontstaat een krachtig Edese netwerk. Op dit moment hebben zich al 40 organisaties aangesloten.

Vanuit de nieuwe visie sluiten we nauw aan op de ontwikkelingen in het sociaal domein en de kaders van de vastgestelde inkoopnota. De nuldelijn organisaties worden betrokken bij de zogenaamde werktafels⁹ zoals die vanuit inkoop sociaal domein zijn ingesteld. Vanuit de opdrachten aan de werktafel “ arrangementen” komen nieuwe afspraken met betrekking tot maatschappelijke opgaven die vertaald worden naar benodigde inzet en opdrachten aan (allianties van) partijen waarbij de samenwerking tussen partijen in de 0^e, 1^e, 2^e verder wordt vormgegeven. Deze opdrachten kunnen lokaal zijn maar worden daar waar nodig verbonden aan de gebiedsagenda.

Tegelijkertijd wordt er al lang aan vernieuwing gewerkt, zijn er al nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan die we willen behouden en waar verdere stappen in kunnen worden gezet.

---

⁹ Vanuit inkoop sociaal domein zijn werktafels ingesteld die met een speciale opdracht onderdelen uitwerken zoals ook ontwikkelen van arrangementen voor substitutie van duurdere vormen van ondersteuning.

3.5 Wat verandert er en wat wordt nader uitgewerkt

Anders	Uitvoeringsagenda
Kern-nuldelijn werkt vraaggericht en niet aanbodgericht vanuit haar nieuwe opdracht en rol	Kwalitatief en kwantitatief afstemmen met gebiedsregie over de inzet van sociaal werkers/Kern-nuldelijn in gebieden op basis van de gebiedsagenda
Inwoners bepalen samen met gebiedsregie de benodigde projectmatige inzet, formuleren doel en opdracht en zoeken partners	Doorontwikkelen van de gebiedsagenda met borging voor werkmethoden en inwonersbetrokkenheid, doel -bepaling, afstemming en evaluatie mechanismen
Afstemming inzet (kern) nuldelijn met maatschappelijke opgave vanuit inkoopkader/ werktafels sociaal domein	Aansluiten bij doorontwikkeling subsidiebeleid, afstemming nuldelijninkoop en afstemming met inkoop WMO

4. Sturing en verantwoording

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de uitgangspunten voor sturing en bekostiging waarna in hoofdstuk 5 het sturingsmodel, de opdrachtstelling en de verantwoording nader worden toegelicht.

4.1 Uitgangspunten sturing

- *Sturen op maatschappelijk doelen en effecten i.p.v. activiteiten*

Vernieuwd Welzijn is gestoeld op sturing op maatschappelijke effecten en doelen. Eerder werd gestuurd op activiteiten, waarvan werd aangenomen dat ze bijdragen aan bepaalde effecten. In de wetenschap dat sturen op maatschappelijke effecten veel moeilijker is (immers: welke indicatoren kies je om trefzeker effecten te meten en in welke mate de inzet van partijen aan dat effect heeft bijgedragen).

Dit betekent dat met de introductie van “Vernieuwd Welzijn” een investering moet worden gedaan in het formuleren van aanvullende indicatoren voor de nuldelijn en het continu monitoren en evalueren van de inspanningen.

Dit vraagt een langere ontwikkel- en leerlijn om gezamenlijk te zoeken naar aanvullende indicatoren die nog trefzekerder iets zeggen over de relatie tussen resultaat van inspanningen van de nuldelijn en de bijdrage daarvan aan maatschappelijke effecten.

Daarentegen beschikt Ede al over een uitgebreide set¹⁰ aan indicatoren voor de nuldelijn die opgenomen zijn in de gebiedsmonitor. Veel informatie is al beschikbaar vanuit de leefbaarheidsmonitor, de sociale monitor en andere specifieke onderzoeken. Momenteel wordt door de afdeling strategie en onderzoek gewerkt aan het inrichten van de sociale monitor waarin de nuldelijn ontwikkeling in samenhang wordt gebracht met de nieuwe taken in het sociaal domein (o.a. relatie zorggebruik en substitutie).

¹⁰ ¹⁰ In Bijlage 4 is een overzicht gegeven van de (nuldelijn) indicatoren uit bewonersonderzoek die nu al beschikbaar zijn (cijfers najaar 2014, op CBS-wijkniveau) en die najaar 2016 weer worden gemeten. Ook de indicatoren van de leefbaarheidsmonitor 2015 zijn gemeten op CBS wijkniveau.

Voor het bepalen van de maatschappelijke effecten in Ede en de vertaling daarvan naar gebiedsniveau hanteren we een brede analyse op basis van relevante beschikbare data.

Bij de keuze waar we welke activiteiten gaan stimuleren en eventueel subsidiëren op gebiedsniveau hanteren we vooralsnog als belangrijkste sturingsmiddel de gebiedsmonitor en de evaluatie van de gebiedsagenda.

Het sturingsmodel wordt nader toegelicht in hoofdstuk 5.

- *Verschillen per wijk*

Door de keuze om op maatschappelijke doelen en effecten te sturen en op de betrokkenheid van inwoners bij de gebiedsagenda, is het waarschijnlijk dat er verschillen zullen zijn in de bedragen die per gebied (wijk/ buurt/dorp) beschikbaar zijn. Niet een evenredige verdeling is het uitgangspunt, maar investeren waar de noodzaak bestaat. Een keuze voor dit uitgangspunt brengt de acceptatie mee dat er verschillen zullen zijn tussen wijk/ buurt/dorp. Hierbij vormt de gebiedsmonitor de basis samengevoegd met vragen en behoeften van inwoners.

- *Investeren in de samenleving (Right to Challenge)*

Right to Challenge gaat uit van een oude manier van denken en gaat er van uit dat welzijnsactiviteiten aan één grote partij zijn uitbesteed en dat inwoners deze gunning mogen aanvechten door een eigen, betere aanpak te presenteren. Vernieuwd Welzijn gaat er echter van uit dat inwoners voorrang hebben bij het opzetten van welzijnsactiviteiten. En pas als er door hen, of door vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties (na actief aanjagen) geen initiatieven worden genomen en bepaalde maatschappelijke doelen en effecten in de gebiedsagenda als zeer cruciaal worden gezien, professionele partijen worden ingeschakeld. Dat is de overtreffende trap van Right to Challenge. En natuurlijk staat het ook in dat geval iedereen vrij om met betere plannen te komen en zijn de principes van Right to Challenge volledig van toepassing.

- *Vrijwillige inzet versus gefinancierde inzet*

Voor initiatiefnemers in de samenleving is volop ruimte om welzijnsactiviteiten te ontplooiën. Inwoners hebben veel meer invloed op wat er voor activiteiten in de wijk plaatsvinden én hebben voorrang om hier zelf het voortouw in te nemen. Als ze dat doen staat er op verzoek van inwoners een professionele organisatie (Kern-nuldelijn) klaar om ze te ondersteunen met faciliteiten, expertise en netwerk.

Inwoners (initiatieven) en vrijwilligers (organisaties) kunnen op ondersteunende basis diensten afnemen bij de Kern-nuldelijn. Hiermee beoogt de gemeente dat middelen voor de brede-nuldelijn zoveel mogelijk besteed worden aan de welzijnsactiviteiten zelf en minder aan overheadkosten. Spreiding, dicht bij, ruimte voor inwoners en keuzevrijheid zijn belangrijke uitgangspunten.

Vanuit deze optiek kiest Ede niet voor het verder institutionaliseren van allerlei (vrijwilligers) organisaties. De activiteiten worden zoveel als kan door vrijwilligers ingezet. Ondersteuning wordt geboden vanuit de Kern-nuldelijn als voorziening.

Bij het toekennen van subsidies geldt dit primair als norm en zal door de accounthouder nuldelijn in afstemming met de gebiedsregisseur afgewogen worden of gevraagde ondersteuning voor coördinatie en/of overhead passend is bij de bijdrage aan maatschappelijke effecten en doelen.

Daar waar specifieke gebiedsgerichte of lokale projecten worden geformuleerd, al dan niet uitgevoerd door inwoners of vrijwilligersorganisaties, zal de inzet van middelen voor coördinatie op basis van de opdracht steeds afgewogen worden in relatie tot draagvlak, bereik en complexiteit. Kortom, financieren van coördinatie kosten wordt beperkt en daar waar nodig is het altijd maatwerk!

Financiering van de brede-nuldlijn is altijd tijdelijk en op basis van welzijnsactiviteiten (projecten/initiatieven) die bijdragen aan de realisatie van doelen en maatschappelijke effecten in de gebiedsagenda. Inzet wordt jaarlijks afgestemd op de ontwikkeling in de gebiedsagenda.

- *Schil rondom Kern-nuldlijn*

In een schil rondom de Kern-nuldlijn zijn in de brede-nuldlijn enkele (grotere) vrijwilligersorganisaties actief die lokaal opereren maar in meerdere gebieden inzet plegen. De gemeente subsidieert deze vrijwilligersorganisaties en wil deze kracht en samenwerking behouden. Belangrijk is dat deze organisaties samenwerken en op gebiedsniveau, afstemmen met de Kern-nuldlijn, gezamenlijk hun krachten bundelen als het gaat over kwaliteit, scholing, werven, opleiden, waarderen en ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers.

- *Geen bezuiniging, wel herverdeling.*

Op het budget van welzijn wordt voor 2016 niet bezuinigd, en ook voor de daaropvolgende jaren is dat niet voorzien. De reden hiervan is dat de kracht van de samenleving een cruciale rol speelt bij het succesvol uitvoeren van de transformatie in het sociaal domein. Wel vindt er een herverdeling van het budget plaats. In etappes wordt een deel van het budget van de Kern-nuldlijn (fusiepartners) herverdeeld voor inwoners (initiatieven), vrijwilligers (organisaties) en maatschappelijke organisaties (**brede-nuldlijn**), oftewel naar inwoners die initiatieven nemen, maatschappelijke organisaties die dat doen. Zowel op gebieds- als lokaal- niveau.

Met deze herverdeling biedt Ede de mogelijkheden voor versterking van de samenleving en de daarin actieve en initiatiefvolle partijen. De herverdeling werkt dan ook uit als een investering. De Kern-nuldlijn zal zich toeleggen op haar nieuwe basistaken en haar operationele welzijnsactiviteiten gefaseerd bouwen of waar mogelijk overdragen aan de inwoners of vrijwillige partijen in de brede-nuldlijn.

- *Substitutie*

In de nota “het is mensenwerk”, en bij de decentralisaties is een strategische keuze gemaakt dat zorgprofessionals doen wat écht door professionals gedaan moet worden, en dat vrijwilligers (organisaties) en betrokkenen een grote rol krijgen in wat prima door hen gedaan kan worden. Veel professionele zorginstellingen voor ondersteuning en begeleiding (WMO) ontwikkelen momenteel arrangementen waar vrijwillige inzet een belangrijk onderdeel van uitmaakt. Sommige instellingen beschikken zelf over een team van vrijwilligers, anderen hebben dat niet.

Via de Kern-nuldlijn zorgt Ede er voor dat er altijd een volwassen gesprekspartner is voor deze instellingen die mee kan helpen de substitutie professioneel vorm te geven. Ze maken daarbij intensief gebruik van initiatieven en (vrijwilligers) organisaties in de Edese samenleving. Dit is een belangrijke, nieuwe taak voor de Kern-nuldlijn. Er zal in Ede echter geen sprake zijn van gedwongen winkelnering. Als een professionele zorgorganisatie zelf of met een andere partij in de brede-nuldlijn arrangementen ontwikkelt is dat ook goed.

- *Bekostiging vrijwillige inzet bij substitutie*

Het inzetten van vrijwilligers in ondersteunings- en begeleidingsarrangementen (door eerste en tweede lijn) is niet gratis. Daar zijn kosten mee gemoeid onder andere voor training, verzekering, operationele kosten, een vrijwilligersvergoeding, et cetera. De financiering van substitutie is altijd maatwerk. Vaak zal de bekostiging daarvan de verantwoordelijkheid zijn van de professionele instelling die een deel van de formele zorg omvormt naar informeel. In de subsidie die de gemeente aan de Kern-nuldelijn verstrekt is een beperkt bedrag voor de coördinatie van substitutie in arrangementen opgenomen.

In de eerste en tweede lijn wordt volop geïnnoveerd, het is denkbaar dat daarbij nieuwe experimenten met substitutie worden opgezet en dat in die gevallen een aparte opdracht door de gemeente aan de Kernnuldlijn wordt versterkt. In het kader van bestuurlijk aanbesteden zijn de zogenaamde werktafels ingericht. In de werktafel “ arrangementen” wordt dit thema de komende periode nader uitgewerkt inclusief het bekostigingsvraagstuk

4.2 Wat verandert er en wat wordt nader uitgewerkt

Anders	Uitvoeringsagenda
Budgetten en welzijnsactiviteiten voor Kern-nuldelijn worden gefaseerd herverdeeld naar brede-nuldelijn	Gefaseerde herverdeling i.s.m. gebiedsregie, Kern-nuldelijn en gebiedsnetwerk jaarlijks te bepalen in (subsidie) contractafspraken met Kern-nuldelijn
“ Right to Challenge” inwoners hebben voorrang bij inzetten van welzijnsactiviteiten die bijdragen aan de maatschappelijke doelen en effecten zoals opgenomen in de gebiedsagenda	Doorontwikkelen gebiedsagenda met borging voor werkmethoden en inwonersbetrokkenheid, doel bepaling, afstemming en evaluatie-mechanismen. Aansluiten Right to Challenge op subsidiebeleid.
Kanteling en ombuiging van budgetten Kern-nuldelijn naar brede-nuldelijn.	Verantwoording op substantieel gesubsidieerde organisaties en verenigingen op bijdrage aan leefbaarheid, participatie en informele ondersteuning inwoners.
Substitutie. Samenhang inzet middelen nuldelijn en zorginkoop	Doorontwikkelen samenhang budgetten subsidie en zorginkoop.

5. *Sturingsmodel, opdrachtstelling en verantwoording*

In dit hoofdstuk wordt het sturingsmodel nader toegelicht en wordt ingegaan op de wijze van opdrachtstelling, de verantwoording en de monitoring.

5.1 Het sturingsmodel

In het sturingsmodel staan twee vragen centraal:

- WAT zijn de te realiseren maatschappelijke doelen en effecten
- HOE worden die bereikt

De WAT-vraag wordt op basis van evaluaties en monitors (zoals de sociale monitor, de wijkprofielen en de evaluaties van de gebiedsagenda's) vastgesteld. Hierbij gaat het om de

maatschappelijke effecten die in Ede breed gerealiseerd moeten worden met accenten naar gebieden. Gebiedsregie levert hiervoor input en stemt dit op basis van de gebiedsanalyse en de evaluatie van de gebiedsagenda's af met inwoners (vertegenwoordiging) in het gebiedsnetwerk en met relevante (beleid) afdelingen binnen de gemeente. De WAT-vraag wordt vastgesteld door College en Raad.

De HOE-vraag is primair aan inwoners en gebiedsregie in nauwe afstemming met het sociaal team, het CJG, de Kern-nuldelijn, beleidsafdelingen en actieve partijen in dat specifieke gebied (brede-nuldelijn). Maatschappelijke doelen en effecten worden vertaald naar gebiedsniveau (niet in ieder gebied speelt hetzelfde). In samenspraak met inwoners (vertegenwoordiging) en het gebiedsnetwerk wordt het meerjarig gebiedsprogramma samengesteld en worden er prioriteiten gesteld. De gebiedsregisseur borgt de werkwijze en de inwonersbetrokkenheid. Jaarlijks wordt de inzet en voortgang bepaald, wie wat doet en/of er specifieke projecten moeten worden ingezet, hetzij door inwoners hetzij met meer of minder professionele ondersteuning. Over de resultaten en de kosten wordt jaarlijks gerapporteerd en verantwoording afgelegd aan college (monitoren).

In tijden van ontwikkeling en transformatie kunnen veranderingen optreden. Gebiedsregie heeft in samenspraak met inwoners en andere relevante partijen altijd de gelegenheid om binnen de vastgestelde (financiële) kaders beargumenteerd tussentijds bij te stellen op inzet van activiteiten in de brede-nuldelijn. Als dit de inzet van gesubsidieerde organisaties betreft zal gebiedsregie dit afstemmen met de accounthouder nuldelijn.

Daarom wordt er een onderscheid gemaakt tussen vaststelling van de meerjarige gebiedsagenda met maatschappelijke en meerjarige effecten en doelen en de dynamiek van de gebiedsagenda. Onderstaand wordt de cyclus in **afbeelding 1** weergegeven.

5.1.1. Toelichting op de cyclus

De gebiedsagenda (wijken, buurten en dorpen), gebiedsgerichte maatschappelijke doelen en effecten en de evaluatie daarvan staan centraal in het schema. Naast analyse van beschikbare onderzoeksgegevens (wijkprofielen, leefbaarheidsmonitor en sociale monitor) geeft dit input voor de WAT vraag (bovenste cyclus). In de onderste cyclus wordt weergegeven hoe de uitvoering van welzijnsactiviteiten wordt vormgegeven.

5.1.2 Bovenste cyclus:

Voorgesteld wordt om een maal per vier jaar samen met inwoners en relevante partijen de gebiedsagenda's op te stellen en de integrale WAT vraag, inclusief het vaststellen van de meerjarige financiële kaders, voor te leggen aan college en raad. De cyclus te starten in het eerste jaar na de verkiezingen. De nieuwe raad kan hiermee haar accenten leggen en evalueren in het vierde jaar. In deze ronde wordt tevens vastgesteld wat gebieds-overstijgend opgepakt moet worden in het kader van preventie of wat gebieds-overstijgende issues zijn die Ede breed opgepakt moeten worden.

5.1.3 De onderste cyclus:

Op basis van de vastgestelde WAT vraag en binnen de vastgestelde (financiële) kaders, kan de gebiedsregisseur als proceseigenaar het proces met inwoners en relevante partijen inzetten om de HOE vraag te beantwoorden en de programmering samen met inwoners en partijen tot stand brengen. In dit proces wordt afgewogen welke activiteiten door inwoners, vrijwilligers(organisaties) of andere brede-nuldelijn partijen opgepakt kunnen worden.

5.1.4 Doorontwikkeling

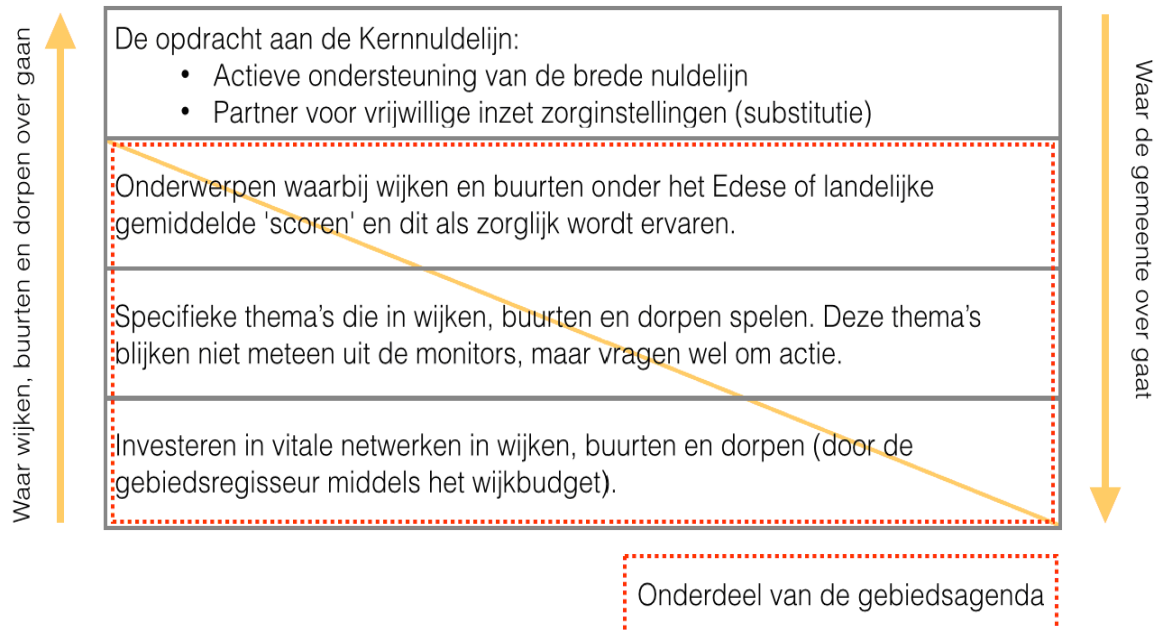
Als gevolg van de introductie van "Vernieuwd Welzijn" zal een doorontwikkeling van de gebiedsagenda plaatsvinden. De uitvoering van de gebiedsagenda zal nog dynamischer worden qua inhoud en prioriteiten. Daarnaast wordt door gebiedsregie in samenwerking met beleidsafdelingen en onderzoek verder uitwerking gegeven aan het verbeteren van de gebiedsanalyse, het borgen van inwonersinitiatief en draagvlak (representativiteit), zowel bij de doelbepaling als bij de evaluatie. Er zal verder geïnvesteerd worden in verbinden en ontsluiten van belangrijke gebiedsgerichte informatie zodat inwoners weten waar ze terecht kunnen en/of waar ze een bijdrage aan willen of kunnen leveren. Dat betekent dat de gebiedsagenda eenvoudig vindbaar en inzichtelijk is en dat vindbaar is wat deze agenda voor (individuele) inwoners betekent op gemeentelijk (lokaal) en op wijk-, buurt-, dorp- en straatniveau. Bovendien kan een inwoner gemakkelijk de relevante statistieken (gebiedsprofiel en leefbaarheidcijfers etc.) terugvinden en eenvoudig feedback geven.

5.2 Opdrachtstelling, verantwoording en monitoring

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen ingegaan op de wijze van opdrachtstelling, de verantwoording en de monitoring.

5.2.1 De opdrachtstelling

De opdrachtstelling bestaat uit vier onderdelen zoals hierna weergegeven in afbeelding

5.2.2. Toelichting op het model

In het model in afbeelding 2 is door de gele lijn zichtbaar gemaakt waar de invloed van de gemeente toeneemt of afneemt en waar meer overgelaten wordt aan de samenleving. Op de basisvoorziening en de opdracht aan de Kern-nuldlijn en op preventie wordt door de gemeente meer gestuurd. Bij de andere lagen uit het model neemt de invloed van inwoners en het gebiedsnetwerk sterker toe. Dit is dus een terrein waar de gemeente verder terugtreedt. De invloed van inwoners (wijken, buurten en dorpen) op de inzet neemt hiermee sterk toe.

1. Het eerste onderdeel betreft de opdracht aan de Kern-nuldlijn. Deze opdracht wordt verstrekt door de gemeente voor de basistaken en de te behalen resultaten die bijdragen aan de maatschappelijke effecten en doelen. De afspraken worden in samenspraak met gebiedsregie vastgelegd in een subsidiecontract. De **accounthouder** van de nuldlijn krijgt tussentijds input van gebiedsregie en beleidsmedewerkers en voert samen met een controller kwartaalgesprekken met de Kern-nuldlijn en stelt zo nodig bij. Tweejaarlijks is er een bestuurlijk overleg met de verantwoordelijke wethouder en directeur/bestuurder. Jaarlijks wordt gezamenlijk met gebiedsregie beoordeeld op resultaten en geleverde dienstverlening. De gebiedsregisseur levert hiervoor input in samenspraak met inwoners en het gebiedsteam. Aan de Kern-nuldlijn organisatie worden in het subsidiecontract eisen gesteld voor wat betreft monitoren van eigen resultaten, te leveren kwaliteit en tevredenheid van afnemers van diensten.
2. Het tweede onderdeel betreft gebiedsgerichte preventie. Onderwerpen waarbij wijken, buurten of dorpen in de monitors onder het Edese of landelijke gemiddelde scoren en die als zorgelijk worden ervaren. Deze onderwerpen worden geadresseerd in de gebiedsagenda. De gebiedsregisseur in samenwerking met de sociaal werker, weegt samen met inwoners en relevante partijen in het gebiedsnetwerk af wie deze onderwerpen het beste ter hand kan nemen. Dat kunnen bewoners (initiatieven) zijn maar ook inzet van andere (vrijwilligers) organisaties. Daar waar de problematiek complexer is wordt opgeschaald naar ondersteuning door de Kern-nuldlijn of naar (professionele)

inzet van organisaties in de brede-nuldlijn. Voor dit laatste onderdeel wordt door gebiedsregie in samenspraak met de accounthouder nuldlijn een aparte opdracht geformuleerd die breed uitgezet wordt naar partijen. Zij kunnen (ook in allianties) komen met een voorstel. Na beoordeling wordt een partij gecontracteerd of gesubsidieerd. Partijen verantwoorden zich op basis van contractafspraken en hun bijdrage aan het afgesproken resultaat.

Dit met uitsluiting v.w.b. veiligheidsrisico's zowel in de openbare ruimte als in het sociaal domein. Daarvoor gelden andere protocollen en vindt directe sturing plaats vanuit de gemeente.

3. Het derde onderdeel betreft specifieke thema's die in wijken, buurten en dorpen spelen. Deze thema's blijken niet uit monitors maar vragen wel om specifieke actie. Dit kan gebaseerd zijn op signalen en vragen van inwoners en/of partijen.

Voorbeeld: Een plotseling toenemende vervuiling of overlast, of gesignaleerde problematiek zoals toename van echtscheidingsvraagstukken in een jonge wijk waar veel vragen uit voortkomen, of plotseling bestaande hangplekken met hangjongeren, problematiek rondom alcoholgebruik of verslaving etc.

De gebiedsregisseur en de sociaal werker stemt af met inwoners en het gebiedsnetwerk wie dit het beste op kan pakken. Uitgangspunt is: de inwoners aan zet. Daar waar problemen complexer zijn en er een specifiek opdracht uit voortvloeit, geldt dezelfde werkwijze als onder punt 2.

4. Het vierde onderdeel gaat over investeren in vitale netwerken in wijken, buurten en dorpen, dit verdient permanente aandacht. De gebiedsregisseur blijft daartoe beschikken over een handelingsbudget om kleinere initiatieven te ondersteunen.

5.2.3 Wat is anders, wat wordt nader uitgewerkt

Voor gesubsidieerde partijen die werkzaam zijn in de nuldlijn monitoren we op de volgende criteria:

- Aansluiting maken bij inwoners en hun netwerken en open staan voor iedereen
- Samenwerken in het gebiedsnetwerk en tonen van partnerschap
- Niet aanbodgericht maar vraaggericht werken (gekanteld werken niet overnemen)
- Ruimte bieden voor inwonersinitiatief
- Draagvlak hebben bij inwoners
- Kwaliteit leveren (deskundigheid van ondersteuning)
- Bevorderen van samenwerking tussen formele en informele ondersteuning (bij willen dragen aan het ontwikkelen van voorzieningen en arrangementen)
- Activeren en verbinden van inwoners zodat zij mee (kunnen) doen
- Waarderen en ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers.

De accounthouder beoordeelt samen met de gebiedsregisseurs de inzet en de resultaten. De verantwoording wordt gedaan volgens het vigerende subsidiebeleid en de afspraken die gemaakt zijn in het subsidie contract.

Bij de evaluatie van de gebiedsagenda monitoren we op de volgende criteria:

- De betrokkenheid en inspraak die inwoners hebben bij het opstellen en evalueren van de gebieds-agenda;
- De uitvoering van de gebiedsagenda en de resultaten voor de wijk/buurt/dorp;
- De ruimte die inwoners ervaren voor eigen initiatief;

- De mate waarin inwoners eigen initiatief nemen;
- De kwaliteit van ondersteuning die inwoners ervaren bij het nemen van eigen initiatief;
- De mate waarin inwoners mee (kunnen) doen in de eigen omgeving (wijk/buurt/dorp);
- De mate waarin inwoners zich het welbevinden in eigen wijk/buurt/dorp.

De gebiedsregisseur zal deze criteria meenemen in het proces van evaluatie van de gebieds-agenda en waar nodig de inzet van sociaal werkers in het gebied daarop bijsturen.

Anders	Uitvoeringsagenda
De WAT vraag wordt gevoed door wettelijke taken, de politieke agenda en de te bereiken maatschappelijke doelen/effecten in gebieden (wijk/buurt/dorp). Te bereiken maatschappelijke effecten worden vertaald op maat per gebied.	Aansluiten van de cyclus van de gebiedsagenda's op de bestuurlijke cyclus Aansluiten gebiedsgericht werken op de P&C cyclus en programmabegroting
De basisvoorziening Kern-nuldelijn wordt gesubsidieerd. Gebiedsgerichte thema's en projecten worden door inwoners uitgevoerd. Specifieke projecten worden op basis van een opdracht aangeboden aan de brede-nuldelijn. Lokale (wettelijke) taken worden gecontracteerd hetzij via subsidie hetzij via inkoop.	Door- ontwikkeling accounthouderschap nuldelijn en aansluiten nuldelijn ontwikkeling op het subsidiebeleid)

6. Bekostiging

6.1 Inleiding

De eerste beweging die we maken (fase 1 Vernieuwd Welzijn) is om welzijnsactiviteiten van de Kern-nuldelijn (programma 9) in de periode 2016 tot 2019 af te bouwen ten gunste van inwonersinitiatieven en vrijwilligers (organisaties) in de brede-nuldelijn.

Dit doen we door de opdracht aan de Kern-nuldelijn zodanig te positioneren dat deze primair ondersteunend werkt aan de beweging (kanteling) die we willen maken. Daarmee maken we ruimte voor inwonersinitiatieven en vrijwilligers (organisaties) in de brede-nuldelijn en gaan ervaringen opdoen en leren. Het betreft immers een andere werkwijze en een cultuuromslag die niet in een keer gerealiseerd kan worden (transformatie).

De samenleving c.q. de brede-nuldelijn gaat uiteraard niet alleen over welzijnsactiviteiten maar ook over alle activiteiten en inwonersinitiatieven op andere terreinen van de samenleving (sport, cultuur, educatie, veiligheid, openbare ruimte, opvoeden en opgroeien, gezondheid etc.). Op al deze terreinen kunnen inwoners initiatieven nemen. Dit betekent dat we in de volgende fase nader willen onderzoeken waar (naast wettelijke taken) ruimte zit voor inwoners initiatieven (de brede-nuldelijn). In 2016 willen we daartoe een nadere analyse uitvoeren binnen andere programma's.

Zoals o.a. in het programma Sport (4,7 mln.), Educatie en Jeugd (7,7 mln.) en Cultuur (bijna 7 mln.).

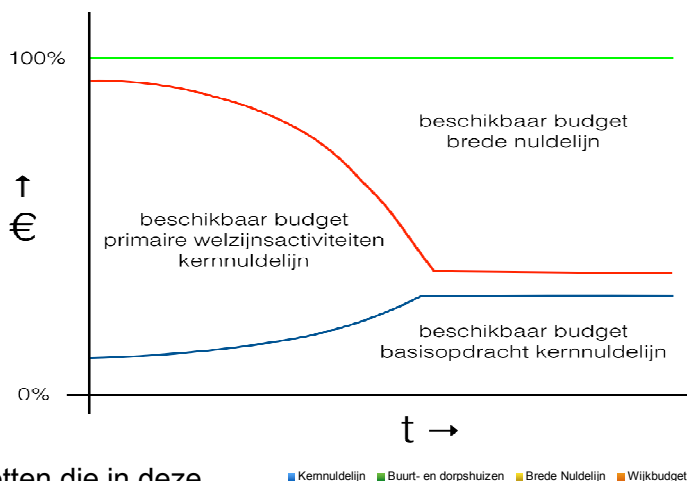
Binnen de gegeven kaders experimenteren en leren is noodzakelijk om indicaties te krijgen in welke mate de samenleving (nuldelijn) deze beweging mee kan maken en of de ondersteuning die we daarbij vanuit de Kern-nuldelijn bieden effectief is. Zoals ook is gebleken uit de

consultatieronde met genoemde partijen lijkt er (ook landelijk) nog geen goed beeld op wat de burger vermag en wat de overheid echt los kan laten. Daarom wordt gekozen voor een gefaseerde aanpak. De raad heeft voor ondersteuning van vrijwilligersorganisaties in de nuldelijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de jaren 2016 en 2017 (motie).

6.2 Inleiding Financieel Kader

In deze paragraaf geven we de financiële kaders weer van Vernieuwd Welzijn. Deze gaan gepaard met een aantal aannames.

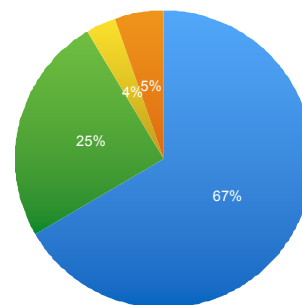
De fundamenten van Vernieuwd Welzijn gaan over een grote kanteling in de Edese maatschappij en de manier waarop deze kanteling ondersteund en aangejaagd gaat worden. Deze cijfers gaan uit van een scenario waarbij de kanteling slaagt, en de maatschappij een groot deel van de activiteiten overneemt die tot nu toe door de Kern-nuldelijn werden gedaan. Anders gezegd: als deze kanteling niet plaatsvindt, of veel langzamer dan voorzien, heeft dat ook gevolg voor de bekostiging en de budgetten die in deze cijfers gefaseerd beschikbaar komen voor de brede-nuldelijn.

■ Kernnuldlijn ■ Buurt- en dorpshuizen ■ Brede Nuldlijn ■ Wijkbudget

6.3 Huidige situatie

In de huidige situatie is grofweg een verdeling gemaakt van activiteiten die we onder het welzijnsbudget rekenen. In totaal gaat het om ongeveer € 5,8 mln. Dit bedrag is verdeeld over zes onderdelen van het budget: het wijkbudget dat ongeveer 5% van het totaalbudget beslaat (wordt via de gebiedsregisseur gebruikt door de wijken/buurtten/dorpen). Daarnaast 4 % van het budget voor maatschappelijke organisaties die we tot de brede-nuldelijn rekenen (het gaat hier om organisaties als Youth for Christ, Tijd voor Actie (Dien je Stad), Houtclub Ede en Stichting Present. Deze post bestaat uit een groot aantal kleine subsidies (tot een bedrag van ongeveer €30.000 per organisatie).

In totaal is 25% van het budget verbonden aan buurt- en dorpshuizen. De rest van het budget (67%) wordt door de Kern-nuldelijn ingezet.

6.4 Nieuwe situatie

De kernvraag bij de bekostiging van de nieuwe situatie is niet zozeer: hoe verdelen we het geld? Maar veel meer: met welke bekostiging stimuleren we het meest dat de beschreven kanteling plaatsvindt? In de nieuwe situatie vindt bekostiging en financiering (van alle partijen) zoveel mogelijk plaats via de gebiedsagenda. Dat wil zeggen: alle middelen moeten krachtig bijdragen aan het realiseren van de maatschappelijke effecten die in de gebiedsagenda staan beschreven.

Daarbij kiest de gemeente Ede er voor om gefaseerd middelen die nu door de Kern-nuldelijn worden gebruikt voor uitvoeren van welzijnsactiviteiten zo veel mogelijk te verschuiven naar de brede-nuldelijn.

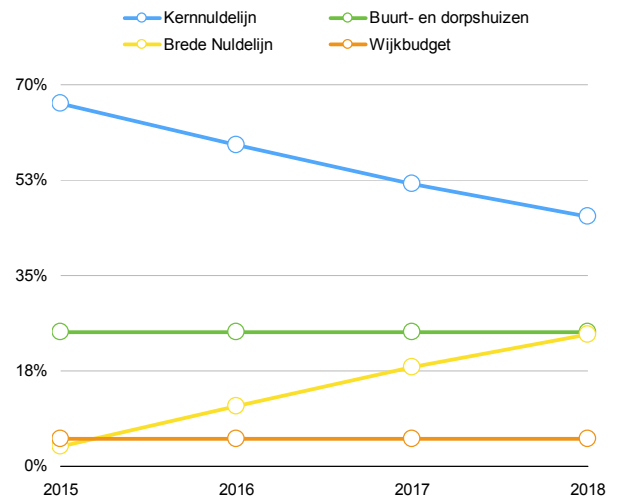
De gemeente kiest voor de ambitie om het bedrag dat via de brede-nuldelijn wordt uitgezet bijna te verzesvoudigen in een doorlooptijd van drie jaar. Deze verschuiving, gecombineerd met een

gebiedsgerichte inzet van het sociaal werk (de Kern-nuldelijn), maakt gezamenlijk een grote verschuiving, waarbij voortdurend, alert monitoren noodzakelijk is. Immers: komen er uit de samenleving wel zoveel meer initiatieven? En levert dit niet tot nieuwe institutionalisering van partijen uit de brede-nuldelijn? En ook belangrijk: leidt dit niet tot te grote frictiekosten bij de Kern-nuldelijn?

Deze verschuiving is scherper dan waar de Kern-nuldelijn in haar fusienota van uit gaat (resp. 8 ton t.o.v. 1,2 mln). Het is voor de gemeente dan ook een ambitie. Maar omdat dit ook erg veel vraagt van de samenleving en andere maatschappelijke organisaties, zal de gemeente jaarlijks evalueren en ook niet schromen deze ambitie te temperen als blijkt dat de samenleving de kanteling niet in dit tempo kan opvangen.

In onderstaande grafiek zijn ook de buurt- en dorpshuizen meegenomen, waarvoor vanuit mEdemaken een taakstelling geldt. Deze taakstelling is in deze memo niet meegenomen, maar zal in de visie op 'Ontmoeten' worden verwerkt. Een deel van de bekostiging van buurt- en dorpshuizen loopt nu via de Kern-nuldelijn (met name een aantal beheerders en huishoudelijke ondersteuning). Bij Vernieuwd Welzijn wordt er van uitgegaan dat dit naar de buurt- en dorpshuizen zelf verschuift.

6.5 Fasering

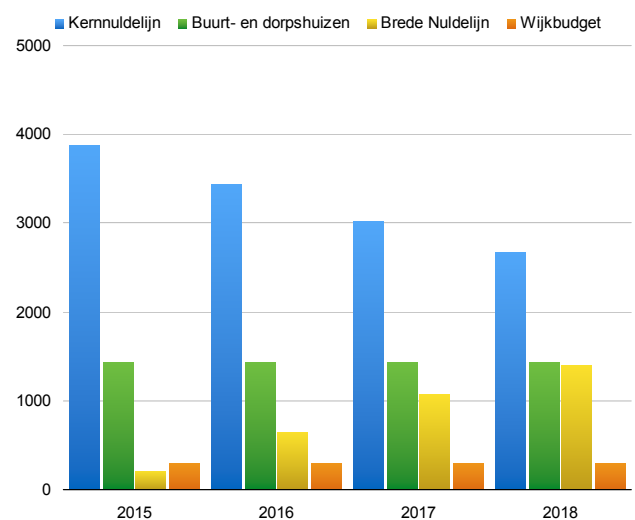
De fasering van middelen van de Kern-nuldelijn naar de brede-nuldelijn moet niet te snel verlopen. Enerzijds kan dat er namelijk toe leiden dat waardevolle activiteiten van de Kern-nuldelijn onbedoeld sneuvelen, anderzijds zal vanuit de maatschappij een nieuwe hoeveelheid activiteiten en initiatieven op moeten komen.

In de grafiek is de besteding (x € 1.000) van het budget voor welzijn weergegeven en daarbij de fasering die de gemeente in wil zetten. Deze fasering zal jaarlijks worden geëvalueerd en mogelijk bijgesteld. Hierover zal de raad ook worden geïnformeerd.

Voor deze beweging is tijd nodig, ook voor wat betreft het ontwikkelen van nieuwe vormen van samenwerking met inwoners en andere brede-nuldelijn partijen.

Daarnaast willen niet het effect veroorzaken dat bestaande (vrijwillige) activiteiten ineens betaalde activiteiten gaan worden. Inwoners aan zet en vrijwilligerswerk blijft het uitgangspunt.

Tot slot zijn de eerste signalen uit de werktafels inkoop WMO vrij fors. In 2016 willen we stevig inzetten op de kanteling en op het ondersteunen bij het ontwikkelen en bouwen van arrangementen. Naast andere partners in de brede-nuldelijn wordt hierbij ook een stevige rol van de Kern-nuldelijn verwacht. Een grotere volumedaling qua fte of middelen voor de Kern-nuldelijn op een te korte termijn zet deze beweging onder druk.

6.6 Financieel kader

	2015	2016	2017	2018
Kern-nuldelijn	3873	3436	3019	2860
Buurt- en dorpshuizen	1439	1439	1439	1439
Brede Nuldelijn	209	646	1063	1222
Wijkbudget	300	300	300	300
TOTAAL	5820	5820	5820	5820
	2015	2016	2017	2018
Kern-nuldelijn	67%	59%	52%	49%
Buurt- en dorpshuizen	25%	25%	25%	25%
Brede Nuldelijn	4%	11%	18%	21%
Wijkbudget	5%	5%	5%	5%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%

7. Opdracht aan Kern-nuldelijn

7.1 Inleiding

Op dit moment bereiden de fusiepartners zich voor op de fusie per 1-1-2016. Op basis van de vastgestelde kadernota "Vernieuwd Welzijn" en de kerntaken voor de nieuwe organisatie, bereidt de accounthouder nuldelijn - in afstemming met wijkregie – het subsidiecontract voor 2016 voor. Hierbij wordt zo nodig al rekening gehouden met de uitkomsten van de werktafels inkoop sociaal domein. Het college zal uiterlijk eind 2015 een subsidiebeschikking vaststellen.

In 2016 heeft de nieuwe kern-organisatie € 500.000 minder subsidie. Opgebouwd uit € 200.000 efficiency, € 250.000 i.v.m. afstoten Perron 31, en de opdracht om voor € 50.000 welzijnstaken over te hevelen naar de brede-nuldelijn.

7.2 Wat verwachten we van de Kern-nuldelijn

Van de Kern-nuldelijn verwachten wij dat zij:

- een duurzame bijdrage levert aan het voorkomen, signaleren en oplossen van maatschappelijke vraagstukken en individuele vragen, gericht op een gezond sociaal klimaat, welbevinden en actief meedoen in de lokale samenleving;
- gericht zijn op versterken en aanjagen van (nieuwe) initiatieven om vraag en aanbod goed te kunnen beantwoorden en inwoners te helpen en stimuleren om zelf verantwoordelijkheid te dragen;
- open staan voor alle vragen, oog hebben voor kwetsbare inwoners en daar actief contact mee zoeken en onderhouden;
- een partner is voor andere organisatie die meedenkt, en meedoet om een actieve bijdrage te leveren binnen het netwerk waarin zij makelen, schakelen en verbinden;
- daar zijn waar inwoners zijn, zichtbaar, vindbaar en laagdrempelig en er zijn voor andere organisaties;

- flexibele en vakbekwame medewerkers inzet, passend bij de vraag en de gewenste maatschappelijke effecten;
- ondernemend is en gericht op innovatie
- collectieve arrangementen ontwikkelt en mee helpt om duurdere zorg te voorkomen

7.3 De kerntaken van Welzijn Ede (Kern-nuldelijn)

Op gemeentelijk niveau is in de programmabegroting vastgelegd welke maatschappelijke effecten de gemeente voor haar inwoners ambieert. De beoogde fusiepartners hebben deze samen met gemeente verbijzonderd naar zeven maatschappelijke effecten voor de nuldelijn. Deze worden opgenomen in de opdracht aan de Kern-nuldelijn. In de nieuwe werkwijze wordt de inzet verbijzonderd naar gebiedsniveau.

De Kern-nuldelijn richt haar inzet op preventie op de volgende 7 maatschappelijke effecten:

- Eigen kracht, dagelijks leven (civil society)
- Gezondheid, levensstijl en welbevinden
- Meedoen, steun en contact
- Meedoen, maatschappelijke participatie, sociale netwerken en voorzieningen
- Meedoen werk/opleiding en inkomen
- Veilig voelen en leefbaarheid in eigen buurt en huis
- Veilig opgroei- en opvoedklimaat voor kinderen en jeugdigen (versterken pedagogisch civil society).

De kerntaken van de nieuwe welzijnsorganisatie:

- Voorzien in Centrale Entree voor vraag en aanbod (voorlichting, advies, informatie, verbinden en verwijfsfunctie)
- Leveren van expertise op aanvraag (m.b.t. migranten, mantelzorg, vrijwilligers, ouderen, jeugd en jongeren, AWBZ groepen etc.)
- Leveren van expertise op bedrijfsvoering vraagstukken ter ondersteuning van de brede-nuldelijn organisaties/buurt- en dorpshuizen (incl. fondswerving, verzekering vrijwilligers,)
- Werven, selecteren, bemiddelen, trainen, ondersteunen, begeleiden en waarderen van vrijwilligers/ervaringsdeskundigen
- Ondersteunen, begeleiden, trainen en waarderen van mantelzorgers (incl. ontwikkelen van vormen van vrijwillige respijtzorg)
- Onderhouden van relaties en permanente verbinding met doelgroepen die (potentieel) kwetsbaar zijn (preventie)
- Ontwikkelen van een (digitale) sociale netwerkkaart voor de nuldelijn (activiteiten van vrijwilligersorganisaties en bewonersinitiatieven in beeld)
- Makelen in accommodaties (vraag/aanbod) voor maatschappelijke activiteiten als onderdeel van de (digitale) sociale netwerkkaart.
- Ondersteunen en exploiteren van (nog niet zelfstandige) buurt- en dorpshuizen (exploiteren en zelf besturen is op termijn geen kerntaak meer)
- Leveren van expertise sociaal werkers nieuwe stijl (HBO) voor eigen kracht ontwikkeling per gebied
- Ontwikkelen (collectieve) ondersteuningsarrangementen op basis van vraag en signalen vanuit WPI/Sociaal team/Zorgaanbieders, leveren van ondersteuning aan de brede-nuldelijn bij opzetten en realisatie
- Door ontwikkelen expertise/diensten op het gebied van deskundigheidsbevordering, netwerkondersteuning, bevorderen onderling contact brede-nuldelijn, verbinden en bevorderen dat kennis en “best practices” worden gedeeld en dat men van elkaar leert
- Bieden van een ombudsfunctie voor vrijwillige inzet.

7.4 Beoogde formatie

De fusiepartners hebben in hun fusienota onderstaande beoogde formatie opgenomen voor de nieuwe entiteit per 1-1-2016. Een belangrijke beweging die gemaakt wordt is vermindering van de overhead en een organisatie die de energie naar buiten richt. Gebiedsregie krijgt in alle gebieden de beschikking over de inzet van ongeveer 5 fte sociaal werkers. Daarnaast zijn er een aantal gespecialiseerde sociaal werkers met specifieke kennis van doelgroepen. De formatie buurthuizen wordt afgebouwd zodra deze zijn overgedragen aan inwoners. Van de formatie overhead wordt 5,5 fte doorberekend aan Spelenderwijs. Dus feitelijk voor de Kern-nuldelijn is de overhead 4.14 fte. De fusiepartners hebben aangegeven de totale formatie te willen afbouwen naar 43 fte per 2019. Dit eindbeeld vraagt om een subsidie van € 3.049 mln. Met deze geleidelijke afbouw kunnen de fusiepartners zelf de frictiekosten opvangen. In de financiële paragraaf resp. par.6.5 en par. 6.6. is aangegeven dat de gemeente nog iets verder wil hervreiden. Een en ander zal afhangen van het tempo waarin activiteiten kunnen worden overgeheveld naar de brede-nuldelijn.

7.5 Governance

De Kern-nuldelijn (nieuw op te richten juridische entiteit voor de fusie van Welstede, De Medewerker en SWO) kiest voor een organisatiemodel waarbij wordt gewerkt met een Raad van Toezicht en een directeur/bestuurder. De gemeente kan zich goed vinden in deze keuze. Leden van de RvT voldoen aan opgestelde profielen en het College wordt betrokken bij het opstellen van de profielen. Verder heeft het College geen rol bij de benoeming, om zo de onafhankelijke relatie te waarborgen. Het college stuurt met name op de subsidierelatie en de hiearaan verbonden afspraken en prestaties. De accounthouder nuldelijn voert permanent gesprekken met gebiedsregie en managers over inhoudelijke zaken en voert daarnaast samen met een controller kwartaalgesprekken met de Kern-nuldelijn over de voortgang en stemt dit telkens af met gebiedsregie en de verantwoordelijke wethouder. Deze kwartaalgesprekken worden gedocumenteerd. Daarnaast vindt er twee maal per jaar een gesprek plaats over prestaties, voortgang en de ontwikkelingen met de directeur/bestuurder en de verantwoordelijk wethouder Welzijn en Gebiedsregie.

Directie/management	3,0 fte
Sociaal werkers	35 fte
Overhead (ICT/P&O)	9,64 fte
Buurthuizen*	6,95 fte
<i>Subtotaal</i>	<i>54,32 fte</i>

8. *Proces en communicatie*

In de maanden november tot en met januari worden inwoners en brede-nuldelijn partijen uitgenodigd en geïnformeerd over de kaders van Vernieuwd Welzijn en de wijze waarop hun aanbevelingen uit de consultatieronde hierin zijn verwerkt. In deze bijeenkomsten presenteert de Kern-nuldelijn haar dienstverlening, geeft wijkregie informatie over de (methodiek van) gebiedsagenda en zal de accounthouder nuldelijn ingaan op de nieuwe denklijn in relatie tot subsidies. Het doel van deze bijeenkomsten is informeren en tegelijkertijd starten we de dialoog over vernieuwd samenwerken. Er wordt verduidelijkt waar inwoners en vrijwilligers (organisaties) e.a. partijen terecht kunnen met initiatieven.

Vragen uit deze bijeenkomsten over de samenwerking zijn input voor de uitvoeringsagenda en voor de doorontwikkeling van de gebiedsagenda.

De wijkregisseurs maken verdere afspraken met inwoners, vrijwilligers (organisaties) e.a. partijen in hun gebied. De communicatie met de zorgaanbieders vindt al plaats via de z.g. werktafels sociaal domein. Daartoe gaan we geen nieuwe overlegvorm kiezen maar haken daarbij aan.

In 2016 wordt in samenwerking met gebiedsregie een werkvorm afgesproken om genoemde partijen te blijven spreken over de ervaringen om zo samen te leren van wat werkt en/of problemen in het proces vroegtijdig op te sporen. De accounthouder nuldelijn speelt hierbij een belangrijke rol. Daar waar onderwerpen de inkoop WMO raken wordt aansluiting gezocht bij de werktafels inkoop sociaal domein.

Op de website van de gemeente zal een duidelijke uitleg verschijnen over de werkwijze van de Kern-nuldelijn met contactgegevens en wordt verduidelijkt wat de relatie is tussen Wijkregie, sociaal team, CJG en de Kern-nuldelijn.

Met het klant contact centrum (KCC) van de gemeente worden duidelijke afspraken gemaakt over verwijzing als inwoners ondersteuningsvragen hebben bij het nemen van een initiatief.

Onderwerpen uit de uitvoeringsagenda worden besproken met de betreffende afdelingen en opgenomen in een planning, waarmee we in het eerste kwartaal 2016 terugkomen bij het college. Daarin wordt tevens de planning voor de procesevaluatie opgenomen (mate van kanteling naar de brede-nuldelijn en de inwonersinitiatieven).

Tussentijdse rapportage (jaarlijks) over de voortgang wordt via het college gecommuniceerd met de raad. Daarbij informeren wij ook de adviesraad sociaal domein.

9. Uitvoeringsagenda 2015/2016

Vernieuwd welzijn is een levend experiment. Met elkaar gaan we binnen de gegeven kaders ontdekken wat werkt en zullen onze werkmethoden daar op aanpassen. Wellicht dat we bij de uitwerking van onderstaande onderdelen op sommige punten conclusies moeten trekken dat het anders gaat of nog bijstellingen moeten doen. Binnen de kaders voor Vernieuwd Welzijn worden de volgende onderwerpen nader uitgewerkt waarvoor wij met een uitgewerkte planning en op onderdelen terugkomen bij het college.

Onderwerp	Wat moet er gebeuren	Wie	Planning
Doorontwikkelen gebiedsagenda	Borging van werkmethoden, borgen van inwonersbetrokkenheid, doel bepaling, afstemming en evaluatiemechanismen	Gebiedsregie/ S&O in afstemming met inwoners en relevante partijen	2016 ev
Samenwerken in gebiedsnetwerk	Verder vormgeven aan samenwerking en afstemming gebiedsregie, sociaal team, CJG en Kern-nuldelijn in het gebiedsnetwerk bij doelbepaling, inzet en evaluatie gebiedsagenda	Gebiedsregie i.s.m. WPI/ Sociaal teams, CJG/Kern-nuldelijn	Is gestart en doorlopend in 2016
Accounthouderschap en opdrachtgeverschap nuldelijn	Integraal en afgestemd accounthouderschap/opdrachtgeverschap nuldelijn vanuit gemeente	S&B i.s.m. inkoop WMO en Gebiedsregie	2016 ev
Subsidiebeleid en inkoop sociaal domein	Ontwikkelen van een integrale en afgestemde inkoopwijze tussen zorginkoop en subsidies.	S&B i.s.m. Inkoopteam	2016 ev
Aanpassen subsidievoorwaarden	Invoegen in subsidievoorwaarden dat substantieel gesubsidieerde organisaties en verenigingen: zich verantwoordt op leefbaarheid, participatie en informele ondersteuning bewoners (motie).	S&B i.s.m. JZ	2016 ev
P&C cyclus	Afstemmen gebiedsgericht werken op P&C cyclus en programmabegroting	Wijkregie i.s.m. F&C en relevante beleidsafdelingen	2016 ev
Ontwikkelen gebiedsscan	Ontsluiten data in een nieuwe vorm de z.g. gebiedsscan.	S&O i.s.m. Gebiedsregie, S&B	2016 ev
Indicatoren	Ontwikkelen aanvullende indicatoren voor samenhang nuldelijn in sociaal domein zorg/welzijn t.b.v. maatschappelijke effecten en inbedden in onze monitoren.	S&O i.s.m. S&B/ Inkoop WMO	2016 ev (voortdurend op basis van leerervaringen)
Herschikken middelen	Gefaseerde herverdeling middelen Kern-nuldelijn/brede -nuldelijn t.b.v. gebiedsagenda/inwoners (initiatief)	S&B/F&C en Gebiedsregie	2016 -2018 (met jaarlijkse stand van zaken)
Arrangementen	Verbinding formele/informele ondersteuning. Afspraken over bekostiging nuldelijn bij opdrachtverstrekking vanuit inkoop WMO	Inkoop WMO, S&B subsidiebeleid en account houder Kern-nuldelijn	2015 ev

10. Beslispunten

Aan het college wordt gevraagd in te stemmen met:

1. De visie en uitgangspunten voor Vernieuwd Welzijn
2. De uitgangspunten voor sturing en verantwoording
3. De bekostiging en fasering
4. De opdracht aan de Kern-nuldlijn
5. De Communicatieparagraaf
6. De uitvoeringsagenda 2015/2016